

První pokračovatelé Kosmovi

První pokračovatelé Kosmovi jsou anonymní autoři, kteří navázali na Kosmovu Kroniku Čechů (Chronica Bohemorum). Těmito pokračovateli míníme Kanovníka vyšehradského a Mnicha sázavského. Obě tyto kroniky jsou subjektivně a mnohdy i tendenčně pojaté. Vznikly tak, že do opisu Kosmovy kroniky byly zapracovány osudy obou institucí (vyšehradské kapituly, sázavského kláštera) a po roce 1125 navázaly zpracováním nových událostí. Jazykovou úrovní ani slohem se Kosmově kronice nemohou rovnat.

Kanovník vyšehradský

Kanovník vyšehradský psal své vyprávění na základě vlastních prožitků, které zapisoval do roku 1130 přímo, následující léta rekonstruoval až roku 1141 zpětně z vlastních poznámek. Kanovník byl velice informovaný, což znamená, že musel mít styky u knížecího dvora, nebo byl u dvora dokonce sám činný.

Kronika je víceméně kronikou vlády knížete Soběslava (1125-1140). Kanovník vyšehradský knížeti Soběslavovi straní, vyjadřuje se o něm s respektem a úctou a jeho činy v celém svém vyprávění chvalořečí. Silně se projevuje i národní cítění.

Kanovníkovo vyprávění je protkáno poznatky o přírodních jevech, zejména meteorologických a astronomických, kterým připisuje hlubší fatální význam. Díky nim bylo později mnohem snazší jednotlivé události datovat.

Dílo Kanovníka vyšehradského se nám dochovalo v pěti rukopisech, z nichž nejstarší je rukopis dražický, který byl vyhotoven před rokem 1343 na objednávku posledního pražského biskupa Jana IV. Z Dražic. Dnes je tento rukopis uložen v knihovně Kapituly pražské.

Kronika byla vydána Josefem Emlerem ve FRB II.

Kanovník vyšehradský. FRB II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 201-237. (Dostupné na: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=219>).

Mnich sázavský

Kronika Mnicha sázavského vznikala mezi lety 1173-1178 a navazuje na Kosmu až do roku 1162, popisuje tedy převážně dobu vlády krále Vladislava II. Zároveň doplňuje kroniku o dějiny Sázavského kláštera. Jedná se vůbec o první doklad klášterní kroniky u nás.

Ve svém vyprávění si všímá zejména duchovních, zvláště pak ze svého vlastního kláštera, ale zároveň neopomíjí ani důležité vnější světské události.

Kronika se dochovala ve dvou rukopisech. První z nich, rukopis drážďanský, vznikl ve 12.-13. století, ale byl téměř úplně zničen za druhé světové války. Dochoval se nám díky edici *Scriptores rerum Germanicarum praecipue Saxoniarum III* vydané J.B. Menckenem.

Druhý Vídeňský rukopis je opisem rukopisu drážďanského.

Nověji byla kronika vydána Josefem Emlerem ve FRB II.

Mnich sázavský. FRB II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 238-269. (Dostupné na: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=288>).

Bibliografie:

Bláhová, Marie: *Staročeská kronika tak řečeného Dalimila (3) v kontextu středověké historiografie latinského kulturního okruhu a její pramenná hodnota*. Praha 1995.

Nechutová, Jana: *Latinská literatura českého středověku do roku 1400*. Praha 2000.

Kutnar, František – Marek, Jaroslav: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepiscetví. Od počátků národní kultury až do sklonku 20. století*. Praha 1997.

První pokračovatelé Kosmovi. Praha 1950.